

БІБЛІОТЕКИ ПІДТРИМУЮТЬ РІК АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ В УКРАЇНІ

Рекомендації Української бібліотечної асоціації

Ураховуючи роль англійської мови як мови міжнародного спілкування, з метою сприяння її вивченню для розширення доступу громадян до світових економічних, соціальних, освітніх і культурних можливостей, які відкриває знання та використання англійської мови, забезпечення інтеграції України до європейського політичного, економічного і науково-освітнього простору, 2016 рік було оголошено Роком англійської мови в Україні¹. Бібліотеки України мають потужний потенціал для популяризації вивчення та сприяння підвищенню рівня володіння англійською мовою.

Багато бібліотек сприяють вивченню англійської мови, надаючи ресурси, приміщення, організовуючи програми, презентації тощо. Не лише бібліотеки навчальних закладів, а й публічні та національні книгозбірні активно працюють у цьому напрямі. Активну роль у вдосконаленні викладання та вивчення англійської мови грають центри «Вікно в Америку», відкриті за сприяння Посольства США в Україні в 28 бібліотеках у кожній області. В таких центрах українці мають можливість читати американську літературу та використовувати сучасне обладнання, спілкуватися з носіями мови, практикувати розмовну англійську.

2015 року центри «Вікно в Америку» провели 3197 заходів з вивчення і викладання англійської мови, в яких взяли участь понад 50 тисяч українців.

¹ Про оголошення 2016 року Роком англійської мови в Україні : Указ Президента України №641/2015 [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://www.president.gov.ua/documents/6412015-19560>.

Послуги центрів популярні серед викладачів англійської мови, студентів, бізнесменів, спеціалістів різних галузей. До центрів приходять люди всіх вікових груп. Наприклад, в центрі «Вікно в Америку для майбутніх лідерів» у Національній бібліотеці України для дітей проводять перегляди кращих американських мультфільмів, американські дипломати читають малечі вголос книжки, бібліотекарі й читачі ставлять англійською вистави. А в центрі «Вікно в Америку» в Миколаївській обласній універсальній науковій бібліотеці організували гурток з вивчення англійської мови для літніх людей. Центри «Вікно в Америку» накопичили цікавий досвід інноваційних програм з вивчення англійської мови, їхній досвід може використовуватися й іншими книгозбірнями.

Українська бібліотечна асоціація активно підтримує Рік англійської мови в Україні. Серед різноманітних заходів Української бібліотечної асоціації – підтримка кампанії з популяризації вивчення англійської мови в суспільстві, демонстрація ролі й можливостей бібліотек у вдосконаленні викладання та вивчення англійської мови, надання доступу до актуальних ресурсів, зміцнення партнерства з дотичними організаціями і об'єднаннями, заохочення бібліотек до впровадження інноваційних програм, поширення прогресивного досвіду. Українська бібліотечна асоціація співпрацює з громадською ініціативою GO Global, мета якої - приєднання України до ділового освітнього та культурного простору світової спільноти, і приєдналася до програми Україна Speaking - національної програми з популяризації та вивчення іноземних мов в Україні, яка координується командою Go Global.

У Рік англійської мови в Україні Українська бібліотечна асоціація пропонує бібліотекам запровадити нові програми і послуги, активно рекламувати свою діяльність у цьому напрямі, розповідати громаді про свої заходи і програми, метою яких є підвищення рівня володіння англійською мовою.

Пропонуємо вашій увазі рекомендації Української бібліотечної асоціації, які допоможуть удосконалити діяльність бібліотек зі сприяння вивченню англійської мови.

- **Планування.** Визначте робочу групу для організації діяльності бібліотеки в цьому напрямі. Робоча група вивчає ситуацію, формулює цілі й завдання книгозбірні на підтримку Року англійської мови в Україні, визначає основні

групи населення, на яких планує зосередитися, та форми роботи. Групи користувачів визначаються залежно від потреб громади, проте особливу увагу варто звернути на викладачів англійської мови, держслужбовців, студентів. Важливо також залучити партнерів. Бібліотека не повинна замінити чи заступити навчальні заклади, бізнес-структури, які пропонують освітні послуги. Книгозбірня може своїми специфічними засобами, у партнерстві з усіма зацікавленими організаціями і установами, формувати у суспільстві розуміння важливості вивчення мови, створювати можливості для самостійного навчання та використання різноманітних ресурсів для вивчення англійської мови.

- **Ресурси.** Перегляньте свої колекції *друкованих* матеріалів з вивчення англійської мови, а також видань англійською, відберіть актуальні, сплануйте їхню популяризацію різними засобами. Зокрема, ви можете організувати виставки, перегляди літератури, презентації, голосні читання тощо. Варто виділити спеціальну полицю, де зібрати літературу на допомогу вчителю / викладачу англійської мови. Заплануйте комплексні заходи, на кшталт «Одне місто-одна книга», «Велике читання» (про методику проведення комплексної програми «Велике читання» ви можете прочитати [тут](#)).

Для вивчення мови корисно використовувати настільні ігри. Популярні в бібліотечних центрах «Вікно в Америку» американські настільні ігри. Під час гри відвідувачі поповнюють свій словниковий запас і опановують нові вирази. Корисними будуть також численні електронні ігри для вивчення англійської. Херсонська обласна бібліотека для дітей та її центр «Вікно в Америку» навіть створили свою настільну гру «50-Star Game Land».

Великі можливості відкриває використання *електронних ресурсів* з вивчення та викладання англійської мови, а також повні тексти праць англійською. Колекції посилань на якісні електронні ресурси з вивчення та викладання англійської мови представлені на сайтах Британської Ради в Україні (<http://www.britishcouncil.org.ua/en/year-of-english/online-resources>) і Державного Департаменту США (<http://americanenglish.state.gov/>).

Спеціальні комп'ютерні програми, такі як Rozetta Stone, Voxy, Duolingo, EnglishCentral, Memrise and Mindsnacks, Newsela, English 123 також допомагають вдосконалювати в бібліотеці знання англійської.

Технічні засоби – робочі станції з доступом до Інтернету та обладнані навушниками, інтерактивні дошки, інтерактивні столи, проектори для відеоконференцій – сприятимуть використанню інтерактивних методик для підвищення рівня володіння англійською мовою. Бібліотекарям важливо організувати консультації та тренінги з використання новітнього обладнання. Ліквідація технологічної неписьменності викладачів англійської мови та всіх охочих також сприятиме покращанню рівня володіння англійською мовою.

Важливим ресурсом, який можуть залучати бібліотеки, є *носії англійської мови* – ті особи, для кого вона є рідною, а також українці, які добре володіють мовою, навчалися або стажувалися в англійськомовних країнах, викладачі англійської.

- **Популяризація Року англійської мови та ресурсів з вивчення і викладання англійської.** Важливо, щоби в громаді розуміли значення і знали про ресурси і програми, які пропонує бібліотека. Для цього бібліотекарі повинні співпрацювати з засобами масової інформації, школами, університетами, громадськими організаціями. Презентації в навчальних закладах, тренінги для викладачів англійської мови, присвячені актуальним ресурсам щодо сучасних методик викладання та вивчення мови, участь в освітніх та інформаційних ярмарках, статті в пресі, спеціальні сторінки на веб-сайті бібліотеки, в соціальних мережах тощо сприятимуть кращій обізнаності мешканців про можливості бібліотеки. Наприклад, ось так висвітлюється робота в цьому напрямі Закарпатської ОУНБ:
http://mediacenter.uzhnu.edu.ua/news/vikno_v_ameriku_dopomogae_prochinit_i_dlja_okhochikh_opanuvati_anglijsku_vikladachka_uzhnu/2016-01-24-3210, а так <http://khersonci.com.ua/public/14693-anglijskij-yazyk-dostupen-kazhdomu-khersontsu.html> - Херсонської ОУНБ та Центральної міської бібліотеки ім. Лесі Українки м. Херсона.

Корисними будуть також плакати, які варто розміщувати в книгозбірні та поза нею – у громадських місцях, навчальних закладах тощо. Не забувайте про брендінг: вказуйте логотип програми УкраїнаSpeaking, додавайте хештег #УкраїнаSpeaking до постів в соціальних медіа. Варто також до кожного поста з цієї теми додавати: «Наша бібліотека підтримує Рік англійської мови в Україні! Our Library supports the Year of English in Ukraine!»

- **Програми і заходи.**

- Організуйте онлайнове спілкування з носіями англійської, групове прослуховування лекцій американських фахівців в Інтернеті. За допомогою Skype можна організувати віртуальні зустрічі з однолітками зі США для дітей і молоді, з колегами-фахівцями для різних груп спеціалістів, для вчителів англійської мови – віртуальні лекції та тренінги. Тут ви знайдете посилання на МООС – онлайнві курси з вивчення англійської, а також курси з різних предметів англійською для тих, хто готовий вдосконалювати знання мови (<https://www.mooc-list.com/>). Радимо організувати роботу в групах, щоби підвищити мотивацію користувачів. Модератор групи – бібліотекар чи волонтер – допоможе з організацією, плануванням, інформуванням про наступні заняття тощо. Такий проект вже реалізує Сватівська бібліотека на Луганщині. Вона пропонує користувачам Інтернет-проект «Вивчаємо англійську разом». Це авторський курс відео-занять з відповідною лексико-граматичною базою, спрямованих на подолання мовного бар'єру, формування комунікативних навичок. Викладач вестиме заняття через Skype. Бібліотека активно рекламує цей курс на своїх сторінках у соціальних мережах.
- Клуби є дуже популярною формою роботи. Зараз в українських бібліотеках працюють такі, наприклад, клуби з вивчення та вдосконалення англійської мови: Для початківців, Бізнес-англійська, Клуб з вивчення граматики англійської мови, Клуб спілкування англійською, Книжковий клуб, Клуб для вчителів англійської мови, Клуб з підготовки до TOEFL. В Одеській національній науковій бібліотеці та в Науковій бібліотеці Харківського університету в центрах «Вікно в

Америку» відбуваються засідання клубів Toastmasters, учасники яких вчаться виступати, публічно висловлювати свої думки англійською мовою. У ЦБС для дітей м. Львова працює гурток «Англійська в бібліотеці». Популярністю користуються клуби американського кіно, де відбувається перегляд фільмів мовою оригіналу та їхнє обговорення. Звертаємо вашу увагу, що для перегляду американських фільмів у бібліотек повинна бути відповідна ліцензія, інакше це буде порушенням авторського права. Таку ліцензію мають центри «Вікно в Америку».

- Презентації наявних у бібліотеці ресурсів, а також електронних ресурсів для вивчення та викладання англійської мови (наприклад: <http://americanenglish.state.gov/>; <http://www.britishcouncil.org.ua/en/year-of-english/online-resources>), консультації з їх використання - мають стати регулярними. Основна аудиторія – викладачі англійської мови. Партнерство з закладами підвищення кваліфікації сприятиме системності цієї роботи. Наприклад, Чернівецька ОУНБ в січні 2016 р. провела консультації з керівниками закладів підвищення кваліфікації щодо планування та організації Року англійської мови в Україні.
- Літні та зимові табори з вивчення англійської мови бібліотеки організують спільно з навчальними закладами та громадськими організаціями.
- Підготуйте **інформацію про курси, мовні школи та інші можливості** вивчення англійської мови у вашому місті (населеному пункті), про віртуальні «школи» вивчення мови. Розмістіть цю інформацію на веб-сторінці бібліотеки, на інформаційному стенді, в Інтернет-центрі.
- Залучіть **волонтерів**. Довідайтеся, чи є у вашій місцевості волонтери Корпусу миру США, запросіть їх до своєї книгозбірні, обговоріть можливі шляхи співпраці. Залучення українських волонтерів – викладачів англійської, учасників навчальних і наукових програм обміну, які навчалися та здійснювали дослідження в англійськомовних країнах, - також чудова можливість для активізації діяльності з вивчення та вдосконалення знання мови.

- **Володіння англійською мовою бібліотекарів** – важливий складник їхньої фахової підготовки. Бібліотечні фахівці також мають бути обізнані у ефективних формах роботи бібліотек у цьому напрямі. Корисним буде відвідати центр «Вікно в Америку» у вашій області (список див. тут: <http://ukrainian.ukraine.usembassy.gov/uk/woa.html>). Ці центри можуть слугувати консультативними центрами з проведення заходів, присвячених вивченню англійської в бібліотеках. Разом з Регіональними тренінговими центрами вони можуть організовувати тренінги для бібліотечних фахівців своїх областей.

Джерело фотографії:

http://mediacenter.uzhnu.edu.ua/news/vikno_v_ameriku_dopomagae_prochiniti_dlja_okhochikh_opanuvati_anglijsku_vikladachka_uzhnu/2016-01-24-3210